

Blikveld

Tijdens haar verblijf in Kunsthuis SYB in Beesterzwaag maakte Mathilde van Beekhuizen een werk in situ. In het Kunsthuis vormen de oorspronkelijke architectuur en de nieuwbouw een organisch geheel, waar binnen en buiten in elkaar over lijken te lopen. Van Beekhuizen werkte ook binnenstebuiten; binnen bouwde zij een installatie die van buitenaf bekeken werd. Achter de winkelruit van SYB trok zij ruimtes op die alleen bestemd waren voor het oog. Blikvelden.

Het bouwen van de installatie in maquettevorm en 1:1 gebeurde in onderlinge wisselwerking. Zo kon Van Beekhuizen opgaan in de werkelijke ruimte en tegelijkertijd het overzicht behouden. Beide constructies werden uitgevoerd in bruin karton, wat de gelijkwaardigheid van de installatie en het schaalmodel onderstreepte. De vensters van het gebouw waren het uitgangspunt van het werk en fungeerden als kader van de ruimtes die daar achter werden gebouwd.

Het blikveld is verwant aan het uitzicht. Het is een subjectieve ruimte zonder fysieke begrenzingen. De ongreepbaarheid van deze subjectieve ruimte verdwijnt zodra deze in kaart wordt gebracht. Dan bepalen de lijnen van het potlood de grenzen. Een stap verder was het om het blikveld muren en een plafond te geven. Zo kreeg het efemere blikveld gestalte in een nieuw architectuur.

‘Blikveld’ gaat over het spanningsveld tussen onze verwachtingspatronen en de wens te verdwalen, verrast te worden door nieuwe invalshoeken. Daartoe bracht Van Beekhuizen een mentale ruimte in kaart, gaf deze vervolgens fysiek gestalte en ontvouwde deze constructie tot patroondelen, tot de uitslagen waarin in onze blik werd gevangen.

De uitslagen van de wanden, opengevouwen constructies van het werk, tonen een bouwwerk dat een vouwwerk wordt, een dimensie verliest en terugkeert naar het platte vlak.

Ramen in gevels van gebouwen suggereren achterliggende ruimten en vertrekken die in werkelijkheid lang niet altijd tegemoet komen aan onze verwachtingen. Een van de voorlopers van ‘Blikveld’ is een foto van ‘Een huis met zeven kamers’, dat in de verbeelding worden geroepen door her en der in de gevel geplaatste venters. Van Beekhuizen speelt een spel met verwachtingen en de realiteit en maakt de ongreepbare tussenruimte tussen beide voelbaar.

Wat er besloten kan liggen in die blik van buitenaf is onnavolgbaar beschreven door de Duitse filosoof Ernst Bloch: “Niet alles hoeft gelijk betreden te worden. ... Ontwerpen en plattegronden hebben een eigen bekoring. Net zo fris maar vaak ook misleidend werken getekende interieurs, binnenruimtes. Zelfs werkelijke kamers voor zover ze door vensters gezien worden ... Dat geluk ligt besloten in de blik van buitenaf. Net als in de ... plattegrond, hoewel alles hier fysieke dimensies heeft gekregen. De versheid van het ontwerp leeft nog voort in de onbetreden ruimte. Verzonken in mogelijk geluk. Dat geldt ook voor een model of een maquette die in verkleinde schaal ... een schoonheid belooft, die later, in het werkelijke gebouw, niet altijd meer voelbaar is. Het ontwerp behoudt de droom van het huis, de blik door het

venster raamt in, net als het model als een beeld in de verte. Doorzichtig maar niet aanraakbaar of betreedbaar. Daarom ziet alles achter glas er zoveel beter uit ...”¹

Renée Borgonjen

¹ Ernst Bloch, *Das Prinzip Hoffnung*, Frankfurt (Suhrkamp) 1985 (oorspronkelijk 1954 – 1959), Band II, p. 819 – 820, “Blick durchs Fenster”.